

Η εποπτεία της τουριστικής δραστηριότητας μέσω αποκεντρωμένων μονάδων διοίκησης τουρισμού. Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού του ΕΟΤ

Δρ. Μυλωνόπουλος, Δ.
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων/Τ.Ε.Ι. Πειραιά
μέλος ΣΕΠ του ΕΑΠ

Δρ. Μοίρα, Π.
Καθηγήτρια Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων Τ.Ε.Ι. Πειραιά
μέλος ΣΕΠ του ΕΑΠ

Καραβασίλη, Αικ.
απόφοιτος της ΕΣΔΔΑ / Τμήμα Τουριστικής Οικονομίας και Ανάπτυξης
στέλεχος του ΕΟΤ

Περίληψη

Η συνεχώς αυξανόμενη σημασία του τουρισμού για την ανάπτυξη μιας χώρας, καθιστά αναγκαία την κρατική παρέμβαση. Σημαντική όμως για την αποτελεσματικότητα της δράσης του κρατικού φορέα τουρισμού είναι η δημιουργία αποκεντρωτικής δομής του συστήματός του. Η αποκέντρωση αυτή μπορεί να λάβει διάφορες μορφές ανάλογα με το ποσοστό μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε περιφερειακές και τοπικές υπηρεσίες. Η αποκέντρωση είναι αποτελεσματική εφόσον οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού/ΠΥΤ είναι κατάλληλα στελεχωμένες με έμπειρο προσωπικό που μπορεί να λειτουργεί σε σαφώς καθορισμένο θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο.

Στο άρθρο αυτό μελετάται η λειτουργία και η αποτελεσματικότητα των ΠΥΤ στην Ελλάδα. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα μέσω της διανομής ερωτηματολογίου σε όλες ΠΥΤ της χώρας και λήφθηκαν συνεντεύξεις από τους προϊσταμένους τους. Καταγράφονται επίσης οι αρμοδιότητες, ο τρόπος λειτουργίας, το προσωπικό που υπηρετεί και η αναλογία του σε σχέση με τις ελεγχόμενες μονάδες και περιοχές και οι δυσλειτουργίες και τα προβλήματα που προκαλούνται. Τέλος, διατυπώνονται προτάσεις για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των μονάδων με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών.

Λέξεις κλειδιά: Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, τουριστική πολιτική

1. Εισαγωγή

Η συνεχώς αυξανόμενη σημασία του τουρισμού (οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική) για την ανάπτυξη μιας χώρας, προκαλεί την ανάγκη παρέμβασης εκ μέρους των κρατικών αρχών. Είναι γενικά αποδεκτό ότι ο τουρισμός δεν μπορεί να αφεθεί στην τύχη της αγοράς (Elliott, 1997:2-4; Ζαχαράτος, 1999:34). Καθώς ο τουρισμός αποτελεί σημαντική δραστηριότητα οι κυβερνήσεις επιθυμούν να ασκήσουν έλεγχο στο είδος και στην κατεύθυνση της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα (Airey, 1984:269; Lickorish & Jenkins, 2004:258). Για το σκοπό αυτό άρχισαν να δημιουργούν φορείς για την εποπτεία και τη διαχείριση του τουριστικού φαινομένου. Μάλιστα η κρατική παρέμβαση στον τομέα του τουρισμού άρχισε να αυξάνεται σταδιακά όταν ο τουρισμός άρχισε να λαμβάνει μαζική μορφή και να γίνεται μεγαλύτερη όσο σημαντικότερος είναι για την οικονομία της χώρας ο ρόλος του τουρισμού (Jenkins & Henry, 1982:506).

Οι λειτουργίες των κρατικών φορέων συχνά ποικίλλουν και μπορεί να περιλαμβάνουν το σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης της χώρας, την τουριστική προβολή της χώρας, το συντονισμό των δράσεων των τουριστικών επιχειρήσεων, τον έλεγχο της δραστηριότητάς τους, την τήρηση προδιαγραφών όσον αφορά την κατασκευή και λειτουργία των τουριστικών μονάδων, την προστασία του περιβάλλοντος, την τήρηση κανόνων υγείας και ασφάλειας, την απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού κ.λπ. (IOUTO, 1974:68; Hall & Jenkins, 1995; Hall & Page, 1999:258)

Η διοίκηση και η άσκηση εποπτείας εκ μέρους του Δημόσιου στο χώρο του τουρισμού πραγματοποιείται μέσω διαφόρων διοικητικών σχημάτων όπως είναι Υπουργεία, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιοι οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Airey, 1983:234-244; Elliot, 1997:8; Μυλωνόπουλος - Μέντης & Μοίρα, 2003:229-239).

Η διοικητική οργάνωση του κρατικού φορέα τουρισμού είναι σημαντική για την αποτελεσματικότητά του. Το μέγεθος του φορέα, η θωράκισή του με το απαραίτητο θεσμικό πλαίσιο, η κατάλληλη στελέχωση, η συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού, η ταχύτητα λήψης αποφάσεων, είναι απαραίτητα στοιχεία που συμβάλλουν σημαντικά στην αποτελεσματικότητα της δράσης του φορέα. Επίσης σημαντική για την αποτελεσματικότητα της δράσης του κρατικού φορέα τουρισμού είναι η δημιουργία αποκεντρωτικής δομής του συστήματός του (Ζαχαράτος, 1999:40). Η αποκέντρωση αυτή μπορεί να λάβει διάφορες μορφές ανάλογα με το ποσοστό μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε τοπικές υπηρεσίες όπως είναι τα παραρτήματα, οι περιφερειακές υπηρεσίες, κ.λπ. Βέβαια ο βαθμός και ο τρόπος παρέμβασης του δημόσιου φορέα διαχρονικά μεταβάλλεται ανάλογα με τις πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της χώρας (IOUTO, 1974: 66-72).

Στην Ελλάδα η εποπτεία του τομέα του τουρισμού ανατέθηκε σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (EOT). Η τουριστική ανάπτυξη των τελευταίων εξήντα ετών στην Ελλάδα έχει συνδεθεί άρρηκτα με την υπόσταση του EOT καθώς υπήρξε για πολλές δεκαετίες ο μοναδικός φορέας άσκησης τουριστικής πολιτικής της χώρας.

2. Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (EOT)

2.1. Η α' περίοδος (1914-1949)

Η πρώτη κρατική παρέμβαση στον ελληνικό τουρισμό έγινε το έτος 1914 με τη μορφή του διοικητικού σχήματος του Γραφείου. Με το Ν. 241/1914 (ΦΕΚ 111/Α) «Περί τροποποίησης του περί συστάσεως του Υπουργείου της Εθν. Οικονομίας νόμου ΓΨΚΔ', ως μετερρυθμίσθη δια των νόμων ΓΨζΗ, ΓΛΑΒ' και ΓΛΞΓ'» άρθρο 15 προβλέπεται η ίδρυση αυτοτελούς Γραφείου με σκοπό αφενός μεν τη μέριμνα για τη λήψη μέτρων για την προσέλκυση και παράταση της διαμονής των ξένων στην Ελλάδα, την υποστήριξη και εποπτεία σωματείων, εταιρειών, επιτροπών ή άλλων νομικών προσώπων που επιδιώκουν την διοργάνωση εορτών, αγώνων, εκδρομών, εξωραϊσμό πόλεων ή αξιοθέατων τόπων, ίδρυση και ανάπτυξη ξενοδοχείων και αφετέρου τη μέριμνα για τη συμμετοχή της Ελλάδας σε διεθνείς εκθέσεις και την οργάνωση εμπορικών και βιομηχανικών εκθέσεων στην Ελλάδα. Το Γραφείο αυτό υπαγόταν στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

¹ Αναλυτικά για το ρόλο του δημόσιου φορέα τουρισμού βλ. Μυλωνόπουλος, Δ. – Κοντουδάκη, Αικ. (2011). *Επικοινωνιακή πολιτική στο δημόσιο τομέα του τουρισμού. Στρατηγικές και τεχνικές στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Μοίρα Π. (επιμ), εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη / σειρά Ανοικτή Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Οι λειτουργίες του Γραφείου ανεστάλησαν αναγκαστικά κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Το 1918 εκδόθηκε ο Ν. 1698/16 Δεκ. 1918/18 Ιαν. 1919 (ΦΕΚ 11/Α). «Περί οργανώσεως της λειτουργίας του κατά το Ν. 241 αυτοτελούς Γραφείου Ξένων και Εκθέσεων»

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού ιδρύθηκε το έτος 1929 με το Ν. 4377/1929 (ΦΕΚ 285/Α) «Περί κυρώσεως του από 23 Μαρτίου 1929 ΝΔ περί Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού». Σύμφωνα με το άρθρο 1 συστήθηκε ειδικός οργανισμός με την επωνυμία «Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού». Ο ΕΟΤ αποτελεί αυτοτελές νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας η οποία ασκείται από τη Διεύθυνση Ξένων και Εκθέσεων. Σκοπός του οργανισμού, σύμφωνα με το άρθρο 2, είναι η ενίσχυση και η προαγωγή του τουρισμού στην Ελλάδα μέσω του συντονισμού, των ενεργειών κάθε δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής αρχής, ιδιωτικών οργανώσεων ή επιχειρήσεων που αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του τουρισμού είτε εσωτερικού είτε εξωτερικού. Ο ΕΟΤ διοικείται από Συμβούλιο που αποτελείται από αντιπροσώπους κρατικών υπηρεσιών και ιδιωτικών οργανώσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 3).

Το 1936 ο ΕΟΤ καταργήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 2 του Α.Ν. 45/1936 (ΦΕΚ 379/Α) «Περί συστάσεως Υφυπουργείου Τύπου και Τουρισμού» και οι αρμοδιότητες του ΔΣ του οργανισμού περιήλθαν στο νεοσυσταθέν Υφυπουργείο Τύπου και Τουρισμού. Το Υφυπουργείο Τύπου και Τουρισμού καταργήθηκε το 1941 και οι αρμοδιότητές του περιήλθαν, με το ΝΔ 19/1941 «Περί υπαγωγής των υπηρεσιών Λουτροπόλεων, Εκθέσεων και Τουρισμού εις το Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας» (ΦΕΚ 160/Α) στην δικαιοδοσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, στη Διεύθυνση Λουτροπόλεων και Τουρισμού.

Το 1945, με τον ΑΝ 588/1945 «Περί υπαγωγής των υπηρεσιών Τουρισμού, Λουτροπόλεων και Εκθέσεων υπό τον Πρόεδρον της Κυβερνήσεως» (ΦΕΚ 244/Α), συστήθηκε Γενική Γραμματεία Τουρισμού στην Προεδρία της Κυβέρνησης στην οποία υπήχθησαν όλες οι αρμοδιότητες σχετικά με τον τουρισμό.

2.2. Η β΄ περίοδος (1950-2000)

Το 1950 επανιδρύθηκε ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού με τον Α.Ν. 1565 29/29 Οκτωβρίου 1950 (ΦΕΚ 255/Α) «Περί συστάσεως Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού». Σύμφωνα με το άρθρο 1 συνιστάται αυτοτελές νομικό πρόσωπο με την επωνυμία Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού και με έδρα την Αθήνα. Ο ΕΟΤ τελεί υπό την εποπτεία του κράτους, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας. Σύμφωνα με το άρθρο 2 σκοπός του ΕΟΤ είναι η οργάνωση και η προαγωγή του τουρισμού στην Ελλάδα μέσω της αξιοποίησης όλων των δυνατοτήτων της χώρας. Στις δεκαετίες που ακολούθησαν, η εποπτεία του ΕΟΤ ασκήθηκε από διάφορα Υπουργεία όπως το Υπουργείο Συντονισμού (1968), το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης (1974) και το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (1985).

Τελικά το έτος 1989 ο ΕΟΤ και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στο χώρο του τουρισμού (π.χ. ΞΕΕ, ΣΤΕ κ.λπ.) τέθηκαν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Τουρισμού που ιδρύθηκε με το Ν. 1835/1989 (ΦΕΚ 76/Α) «Σύσταση Υπουργείου Τουρισμού και ρύθμιση θεμάτων δημόσιας διοίκησης». Μετά από δύο χρόνια, το Υπουργείο Τουρισμού καταργήθηκε με το ΠΔ 417/1991 (ΦΕΚ 153/Α) «Κατάργηση του Υπουργείου Τουρισμού και μεταφορά των αρμοδιοτήτων και του προσωπικού του στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας» και η εποπτεία του ΕΟΤ ανατέθηκε για άλλη μια φορά στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

Στη δεκαετία του 1990, η εποπτεία του ΕΟΤ ανατέθηκε στο Υπουργείο Τουρισμού, το οποίο ανασυστήθηκε με το ΠΔ 459/1993 (ΦΕΚ 193/Α) «Ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού και καθορισμός των αρμοδιοτήτων του» και το 1996 η εποπτεία ανατέθηκε

στο Υπουργείο Ανάπτυξης το οποίο ιδρύθηκε με το ΠΔ 27/1996 (ΦΕΚ 19/Α) «Συγχώνευση των Υπουργείων τουρισμού, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου στο Υπουργείο Ανάπτυξης». Το 2000 δημιουργήθηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης Γενική Γραμματεία Τουρισμού (Ν. 2837/2000 (ΦΕΚ 178/Α «Ρύθμιση θεμάτων Ανταγωνισμού Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, Τουρισμού και άλλες διατάξεις»).

2.3. Η γ' περίοδος (2001-2010)

Το έτος 2004 ανασυστήθηκε για άλλη μια φορά το Υπουργείο Τουρισμού με το ΠΔ 122/2004 (ΦΕΚ 85/Α) «Ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού». Το Υπουργείο ανέλαβε τις αρμοδιότητες που ασκούνταν από τη Γενική Γραμματεία Τουρισμού του Υπουργείου Ανάπτυξης. Στη συνέχεια το καθεστώς μεταβάλλεται και πάλι όταν με το Ν. 3270/04 (ΦΕΚ 187/Α) συστήνεται το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης και η εποπτεία του ΕΟΤ μεταβιβάζεται σ' αυτό.

Το 2009 με το ΠΔ 186/2009 (ΦΕΚ 213/Α) «Συγχώνευση των Υπουργείων Πολιτισμού και Τουριστικής Ανάπτυξης», συγχωνεύονται τα Υπουργεία Πολιτισμού και Τουριστικής Ανάπτυξης, σε ενιαίο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, ενώ λίγο αργότερα με το ΠΔ 15/2010 (ΦΕΚ 35/Α) «Σύσταση Γενικής Γραμματείας Τουρισμού στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού» συστήνεται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, η Γενική Γραμματεία Τουρισμού οποία αναλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονταν από το άρθρο 1 του Ν. 3270/2004 και το ΠΔ 149/2005, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

3. Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού (ΠΥΤ)

Για την αποτελεσματικότερη άσκηση του ελέγχου της τουριστικής δραστηριότητας στις διάφορες περιοχές της χώρας σταδιακά κρίθηκε αναγκαία η δημιουργία περιφερειακών υπηρεσιών του ΕΟΤ.

Ιστορικά φαίνεται, όπως προέκυψε από έρευνα, ότι η πρώτη περιφερειακή υπηρεσία ιδρύθηκε το 1957 στη Θεσσαλονίκη με το διοικητικό σχήμα του Γραφείου Πληροφοριών. Η αρμοδιότητά της ήταν η επίβλεψη της περιουσίας του ΕΟΤ και η συμμετοχή σε διάφορες εκδηλώσεις με τουριστικό περιεχόμενο. Ενδεχομένως η ίδρυση της υπηρεσίας αυτής να έχει άμεση σχέση με τη διοργάνωση της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης.

Στη συνέχεια, κατά την δεκαετία του 1970 καταβλήθηκε μεγαλύτερη προσπάθεια αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων και ιδρύθηκαν περισσότερες περιφερειακές υπηρεσίες τουρισμού.

Με το ΒΔ 683/1971 (ΦΕΚ 226/Α) «περί οργάνωσης των υπηρεσιών και διαρθρώσεως των θέσεων του ΕΟΤ» άρθρο 1 προβλέπεται η συγκρότηση Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού ως υπηρεσία του ΕΟΤ. Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού συγκροτούνται σε Υπηρεσίες, Τμήματα και Γραφεία Πληροφοριών. Σύμφωνα με το άρθρο 6 οι ΠΥΤ είναι α) Η ΠΥΤ Αττικής και Νήσων με έδρα την Αθήνα, β) η ΠΥΤ Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Θεσσαλονίκη, γ) η ΠΥΤ Πελοποννήσου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας με έδρα την Πάτρα, δ) η ΠΥΤ Θεσσαλίας με έδρα τη Λάρισα, ε) η ΠΥΤ Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο, στ) η ΠΥΤ Ηπείρου με έδρα τα Ιωάννινα και ζ) η ΠΥΤ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με έδρα την Καβάλα.

Στη συνέχεια το 1972 εκδίδεται η με αριθ. 525887/1972 (ΦΕΚ 454/Β) απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας «Περί μεταβίβασης αρμοδιοτήτων της Κεντρικής Υπηρεσίας εις τας Περιφερειακάς Υπηρεσίας του Ε.Ο.Τ.» με την οποία προσδιορίστηκαν οι αρμοδιότητες των Περιφερειακών Υπηρεσιών στον τομέα

εποπτείας και επιθεώρησης, στον τομέα της ακίνητης περιουσίας του ΕΟΤ και στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης.

Το 1976 στο Π.Δ. 884/76 (ΦΕΚ 325/Α) «Περί Κανονισμού Διαρθρώσεως των Υπηρεσιών και Καταστάσεως του Προσωπικού του Ε.Ο.Τ.» στο άρθρο 1 αναφέρεται ότι ο ΕΟΤ συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία, από τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Εσωτερικού και από τις Υπηρεσίες Εξωτερικού.

Συγκεκριμένα στο άρθρο 26 αναφέρονται οι «Περιφερειακά Υπηρεσία Τουρισμού», οι οποίες διαρθρώνονται σε Διευθύνσεις Τουρισμού, Γραφεία Τουρισμού και Γραφεία Πληροφοριών. Ιδρύονται έτσι επτά Διευθύνσεις Τουρισμού: α) Μακεδονίας και Θράκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη (στην οποία υπάγονται το Γραφείο Τουρισμού Καβάλας και τα γραφεία πληροφοριών Συνοριακού Σταθμού Ευζώνων, Νίκης, Προμαχώνα, Καστανιάς και Κήπων Έβρου), β) Ηπείρου και Κέρκυρας, με έδρα την Κέρκυρα (στην οποία υπάγονται το Γραφείο Τουρισμού Ιωαννίνων και το Γραφείο Πληροφοριών Ηγουμενίτσας), γ) Θεσσαλίας, με έδρα το Βόλο (στην οποία υπάγεται το Γραφείο Πληροφοριών Λάρισας), δ) Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και Νήσων (συμπεριλαμβάνονται και οι νομοί Εύβοιας, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Κυκλάδων, με έδρα τον Πειραιά (στην οποία υπάγονται το Γραφείο Τουρισμού Μυτιλήνης και το Γραφείο Πληροφοριών Λαμίας, ε) Πελοποννήσου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (συμπεριλαμβάνονται και οι νομοί Κεφαλληνίας, Ζακύνθου και Λευκάδας), με έδρα την Πάτρα (στην οποία υπάγονται το Γραφείο Πληροφοριών Συνοριακού Σταθμού Λιμένα Πατρών και τα Γραφεία Πληροφοριών Ναυπλίου, Σπάρτης και Αργοστολίου) στ) Κρήτης, με έδρα το Ηράκλειο (στην οποία υπάγονται τα Γραφεία πληροφοριών Χανίων, Ρεθύμνου και Αγίου Νικολάου) και ζ) Δωδεκανήσου, με έδρα τη Ρόδο (στην οποία υπάγεται το Γραφείο πληροφοριών Κω). Σ' αυτές μεταβιβάζονται όλες οι αρμοδιότητες της κεντρικής υπηρεσίας, η επίβλεψη της εφαρμογής της τουριστικής νομοθεσίας, η παροχή πληροφοριών και η ενημέρωση του κοινού, η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, η συνεργασία με επαγγελματικές ενώσεις, κ.λπ.

Μετά τη δημιουργία της Περιφέρειας ως ενιαίας αποκεντρωμένης μονάδας διοίκησης του κράτους με σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξή της και τη διοικητική διαίρεση της χώρας σε 13 Περιφέρειες, οι αρμοδιότητες του ΕΟΤ μεταφέρθηκαν σ' αυτές.

Το 2001 με το άρθρο 14 του Π.Δ. 313/2001 (ΦΕΚ 211/Α) "Μεταφορά αρμοδιοτήτων από τον Ε.Ο.Τ. στο Υπουργείο Ανάπτυξης και στις Περιφέρειες, σύσταση υπηρεσιών και θέσεων προσωπικού στη Γενική Γραμματεία Τουρισμού και στις περιφέρειες, μεταφορά πόρων και ρύθμιση των αναγκαιών λεπτομερειών" οι αρμοδιότητες που ασκούνταν από όργανα του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) μεταβιβάστηκαν στις Περιφέρειες. Οι αρμοδιότητες αυτές αφορούσαν τα τουριστικά καταλύματα, τα τουριστικά γραφεία, τις ιαματικές πηγές και γενικότερα αρμοδιότητες σχετικές με την επιθεώρηση και τον έλεγχο των τουριστικών επιχειρήσεων, των τουριστικών λιμένων και τον έλεγχο της τήρησης της τουριστικής νομοθεσίας και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων στις τουριστικές επιχειρήσεις και στους ασκούντες τουριστικά επαγγέλματα.

Επίσης με το άρθρο 15 προβλέφθηκε ότι για την άσκηση των μεταφερομένων αρμοδιοτήτων συστήνεται σε κάθε Περιφέρεια Διεύθυνση Τουρισμού με έδρα την έδρα της Περιφέρειας, με εξαίρεση την Δ/νση Τουρισμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας, της οποίας έδρα ορίζεται ο Βόλος. Στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου συστήνονται δύο Διευθύνσεις Τουρισμού, η μία με έδρα τη Σύρο και χωρική αρμοδιότητα την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κυκλάδων και η άλλη με έδρα τη Ρόδο και χωρική αρμοδιότητα την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσου. Η Διεύθυνση Τουρισμού υπάγεται στην Γεν. Δ/νση της Περιφέρειας. Είναι αρμόδια για την άσκηση των

αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται στις Περιφέρειες και συγκροτείται, στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτική Ελλάδα, Αττικής, Κρήτης, Ιονίων Νήσων και Νοτίου Αιγαίου από τα τμήματα: α) Τουριστικών Εγκαταστάσεων, β) Τουριστικών Επαγγελματιών, γ) Επιθεωρήσεων και Ελέγχου και δ) Τουριστικής Ανάπτυξης και στις Περιφέρειες Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδος, Πελοποννήσου και Β. Αιγαίου από τα τμήματα: α) Τουριστικών Εγκαταστάσεων και Επαγγελματιών και β) Επιθεωρήσεων, Ελέγχου και Τουριστικής Ανάπτυξης.

Το 2005 με το Ν.3270/2004 (ΦΕΚ 187/Α) «Αρμοδιότητες του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και θέματα τουρισμού» άρθρο 4, παρ. 6 συστήθηκαν σε κάθε Περιφέρεια, Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού (Π.Υ.Τ.) του ΕΟΤ με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15 του Π.Δ. 313/2001 (ΦΕΚ 211/Α). Οι Π.Υ.Τ. διακρίνονται σε Διευθύνσεις, Τμήματα και Γραφεία Υποστήριξης Τουρισμού και ασκούν όλες οι αρμοδιότητες σχετικές με το πεδίο του τουρισμού. Οι Διευθύνσεις, τα Τμήματα και τα Γραφεία Υποστήριξης Τουρισμού του Ε.Ο.Τ. έχουν την αντίστοιχη οργανωτική σύνθεση, την ίδια στελέχωση και τις ίδιες οργανικές θέσεις, την ίδια έδρα και την ίδια καθ' ύλη και κατά τόπο αρμοδιότητα με τις αντίστοιχες υπηρεσιακές μονάδες τουρισμού των Περιφερειών που καταργήθηκαν.

Τέλος, αναφορά στις ΠΥΤ γίνεται στο Ν. 3498/2006 (ΦΕΚ 230/Α) «Περί ανάπτυξης ιαματικού τουρισμού», άρθρο 32 «Ρυθμίσεις για τις Π.Υ.Τ του ΕΟΤ». Ειδικότερα συνιστάται στον Ε.Ο.Τ. Διεύθυνση Συντονισμού Περιφερειακών Υπηρεσιών. Ο Ε.Ο.Τ. με τα αρμόδια όργανά του έχει τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού (Π.Υ.Τ.), καθώς και τη διοικητική οργάνωση αυτών, όπως τη στέγαση, την υλικοτεχνική υποδομή, τη στελέχωση, τη νομική και δικαστική συνδρομή τους, και γενικά την εύρυθμη λειτουργία τους.

3. Η λειτουργία των ΠΥΤ

3.1. Μεθοδολογία έρευνας

Προκειμένου να μελετηθεί η λειτουργία και η αποτελεσματικότητα των Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού (ΠΥΤ) πραγματοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα. Η έρευνα διεξήχθη κατά τους μήνες Απρίλιο και Μάιο του 2010. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην έρευνα περιελάμβανε τη διανομή ερωτηματολογίων σε όλες τις ΠΥΤ της χώρας (Πίνακας 2.) και τη λήψη συνεντεύξεων από τους προϊσταμένους τους. Η έρευνα υπήρξε απογραφική καθώς τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν και απαντήθηκαν από όλες τις ΠΥΤ (εκτός από την ΠΥΤ Αττικής), Επίσης χρησιμοποιήθηκαν και στοιχεία που προέκυψαν από δευτερογενή έρευνα. Τα στοιχεία αυτά ανακτήθηκαν από τη Διεύθυνση Συντονισμού Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΕΟΤ.

Το ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε αποτελείται από τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα αφορά στη διάρθρωση και στις αρμοδιότητες της ΠΥΤ. Η δεύτερη ενότητα αφορά στη στελέχωση της κάθε υπηρεσίας. Η τρίτη ενότητα αφορά στη διοικητική πρακτική της υπηρεσίας. Επίσης στους ερωτώμενους δόθηκε η δυνατότητα να προβούν σε παρατηρήσεις και προτάσεις.

3.2. Η Έρευνα

Από τα στοιχεία της έρευνας και από τα στοιχεία που παραχωρήθηκαν από την Διεύθυνση Συντονισμού Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΕΟΤ προκύπτουν ότι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΠΥΤ είναι:

α) η έλλειψη προσωπικού: Τόσο από την έρευνα όσο και από τα στοιχεία της Διεύθυνσης Περιφερειακού Συντονισμού προκύπτει ότι το προσωπικό που υπηρετεί στις

ΠΥΤ δεν είναι επαρκές τόσο σε αριθμό, όσο και σε ειδικότητες. Σε όλες τις περιπτώσεις (εκτός από την Κρήτη και την Δυτική Ελλάδα) ο αριθμός των υπαλλήλων υπολείπεται του αριθμού θέσεων που προβλέπεται στο ΠΔ 313/2001 (Πίνακας 3.).

Μάλιστα αυτός ο αριθμός δεν είναι πραγματικός διότι περιλαμβάνει συμβασιούχους και άλλες κατηγορίες απασχολούμενων. Αν εξέλειπαν αυτές οι κατηγορίες, σε αρκετές υπηρεσίες θα απέμενε το ήμισυ του προσωπικού. Επίσης, έκπληξη προκαλεί η έλλειψη προσωπικού σε κάποιες από τις πιο τουριστικές Περιφέρειες της Ελλάδας, όπως οι Κυκλάδες, όπου το μόνιμο προσωπικό ανέρχεται στα πέντε άτομα και ελέγχει το 15,71% των τουριστικών επιχειρήσεων της Ελλάδας.

Το σοβαρό αυτό πρόβλημα υποστελέχωσης επιδρά αρνητικά στην αυτόνομη εκπλήρωση βασικών λειτουργιών όπως η επιθεώρηση. Οι επιθεωρήσεις στην περιφέρεια π.χ. ΠΥΤ Πελοποννήσου, Δυτ. Μακεδονίας διεξάγονται σχεδόν εξ' ολοκλήρου από την κεντρική υπηρεσία του ΕΟΤ ή σε συνεργασία με την κεντρική υπηρεσία του ΕΟΤ (π.χ. ΠΥΤ Κυκλάδων, Ηπείρου, Βόρειου Αιγαίου, Αν. Μακεδονίας).

Επίσης παρατηρείται πέραν της έλλειψης προσωπικού και η έλλειψη σημαντικών ειδικοτήτων όπως μηχανικών. Στις περισσότερες ΠΥΤ η ειδικότητα του Μηχανικού καλύπτεται από συμβασιούχους με αρνητικό αντίκτυπο στη λειτουργία των τεχνικών υπηρεσιών καθώς μεσολαβούν μεγάλα χρονικά διαστήματα για την ανανέωση των συμβάσεων. Έτσι οι ΠΥΤ εξαναγκάζονται να αποστέλλουν τα αρχιτεκτονικά σχέδια για έλεγχο στην κεντρική υπηρεσία. Συναφές πρόβλημα είναι η ανισοκατανομή των κατηγοριών των υπαλλήλων που προκαλεί δυσλειτουργία και αναποτελεσματικότητα στη δράση των ΠΥΤ. Παρατηρείται δηλαδή ότι ο αριθμός των υπαλλήλων κατηγορίας ΔΕ υπερβαίνει κατά πολύ τον προβλεπόμενο στο ΠΔ 313/2001 αντίστοιχο αριθμό θέσεων εργασίας, ενώ ο αριθμός των υπαλλήλων κατηγορίας ΠΕ (διοικητικοί και μηχανικοί) υπολείπεται κατά πολύ από τον αντίστοιχο αριθμό θέσεων που προβλέπεται στο Π.Δ.

Επιπρόσθετα, παρότι φαινομενικά αρκετές ΠΥΤ είναι άρτια στελεχωμένες εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι πρόκειται για «γερασμένες υπηρεσίες» καθώς δεν δημιουργείται διάδοχη κατάσταση, αφού οι τελευταίες προσλήψεις μόνιμου προσωπικού χρονολογούνται από το 1988. Το προσωπικό ανανεώνεται τα τελευταία χρόνια μόνο μέσω περιστασιακών και μη στοχευμένων προσλήψεων, όπως μέσω μετατάξεων και μέσω εποχικών συμβάσεων εργασίας.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ποσοστιαία αναλογία υπαλλήλων των ΠΥΤ σε σχέση με τις ελεγχόμενες τουριστικές επιχειρήσεις. Το μεγαλύτερο γενικό σύνολο εποπτευόμενων τουριστικών επιχειρήσεων κατέχουν οι Κυκλάδες με ποσοστό 15,71%. Ακολουθούν η Κρήτη με 12,50% και η Κεντρική Μακεδονία με σύνολο 11,53%. Το μικρότερο ποσοστό κατέχει η Δυτική Μακεδονία, μόλις 0,65%. Τον μεγαλύτερο αριθμό κύριων τουριστικών καταλυμάτων διαθέτει η ΠΥΤ Κρήτης (15,43%). Ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία (11,93%) και οι Κυκλάδες (10,98%). Ωστόσο οι Κυκλάδες έρχονται στην πρώτη θέση όσον αφορά τον μεγαλύτερο αριθμό μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων με ποσοστό 21,25%. Ακολουθεί η ΠΥΤ Ιονίων Νήσων (13,72%) και στη συνέχεια η ΠΥΤ Κεντρικής Μακεδονίας (11,52%).

Στον Πίνακα 4. που ακολουθεί προκύπτει η αναλογία υπαλλήλων με τις ελεγχόμενες μονάδες στην κάθε περιφέρεια (αν και δεν πραγματοποιούν επιθεωρήσεις όλοι οι υπάλληλοι). Από τον πίνακα προκύπτει ο αριθμός των υπαλλήλων ανά ΠΥΤ στους οποίους αντιστοιχεί ο «έλεγχος» των τουριστικών επιχειρήσεων στην περιοχή της αρμοδιότητάς τους. Με τον τρόπο αυτό προκύπτει ξεκάθαρα η έλλειψη προσωπικού συγκριτικά με τον όγκο εργασίας της υπηρεσίας. Αν λάβει κανείς υπόψη ότι ο αριθμός των υπαλλήλων αντιστοιχεί μόνο στην χρονική στιγμή που έγινε η έρευνα, δεδομένου ότι υπηρετεί και εποχικό προσωπικό, καθώς και την σοβαρή έλλειψη ειδικοτήτων (όπως

ΠΕ Μηχανικοί και Διοικητικοί), καταλαβαίνουμε ότι ο όγκος εργασίας είναι δυσβάστακτος για την πλειοψηφία των υπηρεσιών με αρνητικό αντίκτυπο στην ταχύτητα και στην αποτελεσματικότητα.

β) η ασάφεια της νομοθεσίας: Είναι κοινώς παραδεκτό ότι η νομοθεσία που εφαρμόζεται από τις ΠΥΤ είναι σε πολλά σημεία αναχρονιστική. Πολλά κείμενα δεν έχουν αναθεωρηθεί εδώ και πολλές δεκαετίες με αποτέλεσμα να μην ανταποκρίνονται στις σημερινές συνθήκες. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η νομοθεσία για την επιβολή προστίμων που δεν έχει επικαιροποιηθεί από το 1993 και τα ποσά των προστίμων παραμένουν αρκετά χαμηλά. Έτσι είναι περισσότερο συμφέρον για τις επιχειρήσεις να πληρώνουν το πρόστιμο παρά να διορθώσουν τα κακώς κείμενα. Η διαδικασία επιβολής προστίμων για παράδειγμα θεωρείται αρκετά χρονοβόρα και δεν προβλέπει κάποια διαδικασία για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης (π.χ. αναγκαστική σφράγιση επιχείρησης) όπου η κύρωση πρέπει να επιβληθεί άμεσα (Μυλωνόπουλος & Νικολάου, 2008:22-31). Αναχρονιστική θεωρείται ακόμη η νομοθεσία για τον διορισμό των Διευθυντών στα ξενοδοχεία όπως και οι προδιαγραφές των camping (έκταση, στρέμματα κ.λπ).

Η νομοθεσία είναι επίσης πολύπλοκη, ασαφής και δαιδαλώδης. Πολλές νομικές ρυθμίσεις απ' την άλλη έχουν πολλά κενά, όπως ο πρόσφατος νόμος για την λειτουργική τακτοποίηση. Ασαφή παραμένουν και άλλα θέματα όπως η αυστηρότητα στις κυρώσεις και στις παρεκκλίσεις των αρχιτεκτονικών σχεδίων ή η αναγκαιότητα σφράγισης όταν έχει ήδη επιβληθεί ποινή, με συνέπεια να αντιμετωπίζονται διαφορετικά από κάθε ΠΥΤ, κάτι που σαφώς προκαλεί ανομοιομορφία στην διοικητική πρακτική και ανασφάλεια δικαίου.

Άλλο μελανό σημείο αποτελεί η πολυνομία (Μυλωνόπουλος & Νικολάου, 2008:22-31). Ο υπάλληλος στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του δεν μπορεί να ανατρέξει σε ένα ενιαίο κείμενο αλλά σε διάφορα κείμενα νόμων που μάλιστα υφίστανται συνεχώς τροποποιήσεις επί τροποποιήσεων. Πολλές φορές μάλιστα διατάξεις που αφορούν τις ΠΥΤ βρίσκονται διάσπαρτοι και σε νομοθεσίες άλλων Υπουργείων. Αυτό έχει φυσικά αρνητικό αντίκτυπο στην ταχύτητα, στην αποτελεσματικότητα και στην ασφάλεια δικαίου.

Από την πλειοψηφία των ΠΥΤ επισημάνθηκε το πρόβλημα της ανεπαρκούς ή ελλιπούς υποστήριξης από την κεντρική υπηρεσία, ιδιαίτερα σε θέματα νομοθεσίας. Επίσης η υποστήριξη της κεντρικής υπηρεσίας δεν κρίνεται ικανοποιητική όταν προκύπτουν κρίσεις και έκτακτες περιπτώσεις, πόσο μάλλον όταν αυτές δεν καλύπτονται από τον νόμο (π.χ. άμεση σφράγιση για λόγους δημόσιας υγείας). Σε πολλές περιπτώσεις οι ΠΥΤ αναλαμβάνουν τον χειρισμό τέτοιων καταστάσεων αποκλειστικά με δική τους ευθύνη και χωρίς την συνδρομή της κεντρικής υπηρεσίας.

Τέλος παρατηρείται ότι συχνά οι ΠΥΤ εμπλέκονται σε δικαστικές διαμάχες λόγω της επιβολής προστίμων που αυτές επιβάλλουν στις τουριστικές επιχειρήσεις. Όταν οι υποθέσεις εκδικάζονται στα διοικητικά δικαστήρια ο προϊστάμενος δεν χρειάζεται να παρευρεθεί στο δικαστήριο παρά μόνο να αποστείλει τα σχετικά έγγραφα. Όταν όμως η υπόθεση δικάζεται σε πολιτικά δικαστήρια συνήθως δεν παρέχεται νομική υποστήριξη από την κεντρική υπηρεσία με συνέπεια να επωμίζεται προσωπικά το κόστος ο προϊστάμενος. Το κόστος δεν είναι βέβαια μόνο οικονομικό αλλά ηθικό και ψυχικό. Η συχνότητα τέτοιων περιστατικών είναι δυστυχώς μεγάλη και αποτελούν αντικίνητρο για κάποιον να αναλάβει θέση ευθύνης.

γ) η διοικητική πρακτική: Επίσης από το σύνολο των ΠΥΤ διαπιστώθηκε η ύπαρξη ελλείμματος στη «διοικητική πρακτική». Παρατηρείται ότι η κάθε ΠΥΤ αναπτύσσει τη δική της πρακτική για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν τόσο από

την ελλιπή στελέχωση όσο και από την ασάφεια της νομοθεσίας με αποτέλεσμα ο διοικούμενος να αντιμετωπίζεται με διαφορετικό τρόπο από τις ΠΥΤ. Την αρνητική κατάσταση επιτείνει και ο υπερβολικός φόρτος εργασίας που ποικίλλει από ΠΥΤ σε ΠΥΤ. Είναι ενδεικτικό το στοιχείο ότι σχεδόν καμία υπηρεσία δεν συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων με στατιστικά στοιχεία αλλά ούτε και υπολογίζει την ροή των εργασιών - αιτημάτων των πολιτών σε εβδομαδιαία ή μηνιαία βάση. Αντίθετα οι περισσότερες έχουν υπολογίσει τον μέσο χρόνο διεκπεραίωσης ενός αιτήματος, ο οποίος συνήθως είναι τρεις με δέκα εργάσιμες μέρες.

δ) Ως μικρότερης σημασίας πρόβλημα επισημάνθηκε από κάποιες μόνο ΠΥΤ η μη κατάλληλη κτιριακή υποδομή, η ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή και η ανεπάρκεια οικονομικών πόρων.

4. Επίλογος

Η έρευνα αυτή είχε ως στόχο να διερευνήσει τον τρόπο λειτουργίας των ΠΥΤ, να επισημάνει την πηγή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και να τονίσει την συμβολή των ΠΥΤ στη βελτίωση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος των Περιφερειών της Ελλάδας.

Από την έρευνα επιβεβαιώθηκε ότι δεν είναι δυνατό η κεντρική υπηρεσία του ΕΟΤ να γνωρίζει σε βάθος τα προβλήματα της κάθε περιφέρειας και δεν είναι ορθολογικό και αποτελεσματικό να επιλύονται αυτά από το κέντρο χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαιτερότητα της κάθε περιφέρειας.

Ο επαναπροσανατολισμός της φιλοσοφίας σε θέματα τουρισμού είναι αναγκαίος υπό τις τωρινές συνθήκες έντονου ανταγωνισμού στο χώρο του τουρισμού και κρίνεται απαραίτητος ένας νέος βηματισμός από τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού. Πρωταρχική μέριμνα είναι η στελέχωση των Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού με επαρκές προσωπικό ώστε να αντιμετωπίζονται τα προβλήματα άμεσα, με θετικό αντίκτυπο στην βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιφέρειας. Σ' αυτή την προοπτική μπορεί να συμβάλει η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης καθώς το Τμήμα Τουριστικής & Οικονομικής Ανάπτυξης είναι σε θέση να εκπαιδεύσει ικανά στελέχη όχι μόνο για τον ΕΟΤ αλλά και για τις ΠΥΤ.

Επιπρόσθετα απαιτείται ένα μόνιμο θεσμικό διοικητικό πλαίσιο για τις ΠΥΤ καθώς οι συνεχείς μεταβολές στο διοικητικό καθεστώς τους κατά τη διάρκεια των χρόνων διαμορφώνουν για τους υπαλλήλους ένα ασταθές εργασιακό περιβάλλον, αναποτελεσματικό και αντιπαραγωγικό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Airey David (1983). European government approaches to tourism, *Tourism Management*, Volume 4(4), p.p. 234-244.
2. Airey, David (1984). Tourism administration in the USA, *Tourism Management*, Volume 5(4), p.p. 269-279.
3. Elliott, J. (1997). *Tourism. Politics and Public Sector Management*, Rutledge, London.
4. Hall, C.M. - Jenkins, J.M. (1995). *Tourism and Public Policy*, London, Rutledge.
5. Hall, C.M. – Page, S.J. (1999). *The Geography of Tourism and Recreation. Place and Space*, London, Rutledge.
6. IOUTO (International Union of Official Travel Organizations), (1974). The Role of the State in Tourism, *Annals of Tourism Research*, 1(3): 66-72.
7. Jenkins, C. L. & Henry, B. M. (1982). Government involvement in tourism in developing countries *Annals of Tourism Research*, 9 (4), p.p. 499-521
8. Lickorish, L.J. & Jenkins, C.L (2004). *Μια Εισαγωγή στον Τουρισμό*, εκδ. Κριτική.

9. Ζαχαράτος, Γ. (1999). Πολιτική & Κοινωνιολογία της Τουριστικής Ανάπτυξης, ΕΑΠ, Τουριστικός Τομέας, Πάτρα.
10. Μοίρα, Πολυξένη (2009), Έρευνα Τουριστικής Αγοράς, σημειώσεις ΕΚΔΔΑ, ΤΟΑ, Αθήνα.
11. Μυλωνόπουλος, Δ. – Μέντης, Γρ. – Μοίρα, Π. (2003). Οι εργασιακές σχέσεις στις τουριστικές επιχειρήσεις, Προπομπός, Αθήνα.
12. Μυλωνόπουλος, Δ. – Κοντουδάκη, Αικ. (2011). Επικοινωνιακή πολιτική στο δημόσιο τομέα του τουρισμού. Στρατηγικές και τεχνικές στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Μοίρα Π. (επιμ). εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη / σειρά Ανοικτή Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
13. Μυλωνόπουλος, Δ. – Νικολάου, Ελ. (2008). Η ιστορική εξέλιξη της κυρωτικής δραστηριότητας της Δημόσιας Διοίκησης στο χώρο του τουρισμού, Διοικητική Ενημέρωση, τεύχος 44 Ιαν-Φεβρ-Μάρτιος 2008, σελ. 22-31
14. Τσάρτας Πάρις (2009), Τουριστική Ανάπτυξη, σημειώσεις ΕΚΔΔΑ, ΤΟΑ, Αθήνα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Μεταβολές στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του φορέα τουρισμού στην Ελλάδα (1914-2010)

ΦΟΡΕΑΣ	ΕΤΟΣ	ΕΠΟΠΤΕΙΑ	ΝΟΜΟΣ
Αυτοτελές Γραφείο	1914	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	Ν. 241/1914 «Περί τροποποιήσεως του περί συστάσεως του Υπουργείου της Εθν. Οικονομίας νόμου ΓΨΚΔ', ως μετερρυθμίση δια των νόμων ΓΨΖΗ, ΓΛΑΒ' και ΓΛΞΓ'» (ΦΕΚ 111/Α)
Γραφείο Ξένων και Εκθέσεων	1918-1919	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	Ν. 1698/16 Δεκ. 1918/18 Ιαν. 1919 «Περί οργανώσεως της λειτουργίας του κατά το Ν. 241 αυτοτελούς Γραφείου Ξένων και Εκθέσεων» (ΦΕΚ 11/Α).
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1929	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	Ν. 4377/1929 «Περί κυρώσεως του από 23 Μαρτίου 1929 ΝΔ περί Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού» (ΦΕΚ 285/Α).
Υφυπουργείο Τύπου και Τουρισμού	1936	Υφυπουργείο Τύπου και Τουρισμού	Α.Ν. 45/1936 «Περί συστάσεως Υφυπουργείου Τύπου και Τουρισμού» (ΦΕΚ 379/Α)
Διεύθυνση Λουτροπόλεων και Τουρισμού	1941	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	ΝΔ 19/1941 «Περί υπαγωγής των υπηρεσιών Λουτροπόλεων, Εκθέσεων και Τουρισμού εις το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας» (ΦΕΚ 160/Α)
Γενική Γραμματεία Τουρισμού	1945	Υπηρεσία υπό τον Πρόεδρο της Κυβέρνησης	ΑΝ 588/1945 «Περί υπαγωγής των υπηρεσιών Τουρισμού, Λουτροπόλεων και Εκθέσεων υπό τον Πρόεδρον της Κυβερνήσεως» (ΦΕΚ 244/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1950	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	Α.Ν. 1565/1950 «Περί συστάσεως Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού» (ΦΕΚ 255/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1968	Υπουργείο Συντονισμού	
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1974	Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης	
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1985	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1989	Υπουργείο Τουρισμού	Ν. 1835/1989 «Σύσταση Υπουργείου Τουρισμού και ρύθμιση θεμάτων δημόσιας διοίκησης» (ΦΕΚ 76/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1991	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	ΠΔ 417/1991 «Κατάργηση του Υπουργείου Τουρισμού και μεταφορά των αρμοδιοτήτων και του προσωπικού του στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας» (ΦΕΚ 153/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1993	Υπουργείο Τουρισμού	ΠΔ 459/1993 «Ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού και καθορισμός των αρμοδιοτήτων του» (ΦΕΚ 193/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	1996	Υπουργείο Ανάπτυξης	(ΠΔ 27/1996 «Συγχώνευση των Υπουργείων τουρισμού, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου στο Υπουργείο Ανάπτυξης. (ΦΕΚ 19/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	2000	Γενική Γραμματεία Τουρισμού στο Υπουργείο Ανάπτυξης	(Ν. 2837/2000 «Ρύθμιση θεμάτων Ανταγωνισμού Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, Τουρισμού και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 178/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	2004	Υπουργείο Τουρισμού	ΠΔ 122/2004 «Ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού» (ΦΕΚ 85/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	2004	Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης	Ν. 3270/04 «Αρμοδιότητες του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και θέματα τουρισμού». (ΦΕΚ 187/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	2009	Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού	ΠΔ 186/2009 «Συγχώνευση των Υπουργείων Πολιτισμού και Τουριστικής Ανάπτυξης» (ΦΕΚ 213/Α)
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	2010	Γενική Γραμματεία Τουρισμού	ΠΔ 15/2010 «Σύσταση Γενικής Γραμματείας Τουρισμού στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού» (ΦΕΚ 35/Α)

Επεξεργασία-απεικόνιση: Π. Μοίρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού του ΕΟΤ

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΔΡΑ	ΝΟΜΟΙ
1.	ΠΥΤ Θεσσαλίας	Βόλος	Μαγνησίας, Τρικάλων, Καρδίτσας και Λαρίσης
2.	ΠΥΤ Κρήτης	Ηράκλειο	Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου, Λασιθίου
3.	ΠΥΤ Κεντρικής Μακεδονίας	Θεσσαλονίκη	Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας, Σερρών και Κιλκίς.
4.	ΠΥΤ Ηπείρου	Ιωάννινα	Ιωαννίνων, Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας
5.	ΠΥΤ Ιονίων νήσων	Κέρκυρα	νομούς Κέρκυρας και Λευκάδας
6.	ΠΥΤ Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνη	Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας και Γρεβενών.
7.	ΠΥΤ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	Κομοτηνή	Δράμας, Καβάλας, Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου.
8.	ΠΥΤ Στερεάς Ελλάδας	Λαμία	Βοιωτίας, Εύβοιας, Φθιώτιδας, Φωκίδας και Ευρυτανίας.
9.	ΠΥΤ Βορείου Αιγαίου	Μυτιλήνη	Λέσβου, Χίου και Σάμου
10.	ΠΥΤ Δυτικής Ελλάδας	Πάτρα	Αχαΐα, Ηλεία, Αιτωλοακαρνανία) ενώ προσωρινά και κατ' εξαίρεση (αν και η κατάσταση αυτή έχει παγιωθεί εδώ και 15 χρόνια) έχει υπό την εποπτεία της και τους νομούς Κεφαλληνίας, Ζακύνθου και Ιθάκης. Επίσης ασκεί και ορισμένες μόνο αρμοδιότητες στους νομούς Αρκαδίας, Κορινθίας, Αργολίδας και Λακωνίας.
11.	ΠΥΤ Δωδεκανήσου	Ρόδος	Δωδεκάνησα
12.	ΠΥΤ Κυκλάδων	Σύρος	νησιά των Κυκλάδων
13.	ΠΥΤ Πελοποννήσου	Τρίπολη	Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας και Κορινθίας.
14.	ΠΥΤ Αττικής	Αθήνα	Αττική

ΠΗΓΗ: ΕΟΤ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Θέσεις μονίμων και υπηρετούντων υπαλλήλων στις ΠΥΤ

	Διευθυντών ΠΕ	Διοικητικού ΠΕ	Μηχανικών ΤΕ	Διοικητικού ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ	Διευθυντών ΠΕ	Διοικητικού ΠΕ	Μηχανικών ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΛΟΙΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΤΤΙΚΗ	1	8	7	23	12	5	56	1	5		4	26	2		38
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	1	3	2	6	3	2	17	1		2		4	1	3	11
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1	5	5	15	7	3	36	1	2	5	9	12		4	33
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1	2	2	6	3	2	16	1	1		4			5	11
ΗΠΕΙΡΟΣ	1	2	3	6	3	2	17	1	1	1	1	6		4	14
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1	3	2	7	3	2	18	1	3		8	3		4	19
ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	1	5	3	6	6	3	24	1	6		7	7		4	25
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	1	3	3	7	4	3	21	1	3	4	14	15	1	9	47
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	1	4	2	7	5	2	21	1	4	2	2	6		4	19
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1	3	2	6	4	3	19	1	1		3	2		6	13
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1	4	2	3	4	2	16	1	3		2	3	1		10
ΚΥΚΛΑΔΕΣ								1	1	1	1	1		6	11
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2	9	6	9	14	6	46								
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ								1	3		6	4		2	17
ΚΡΗΤΗ	1	6	5	13	6	6	37	1	7	3	16	8		8	43
ΣΥΝΟΛΟ	14	57	44	114	74	41	344	14	40	18	77	97	6	59	311

ΠΗΓΗ : ΕΟΤ